

CHOV KOČEK

Marie Říhová

- vše o životě kočky
- kompletní praktické informace
- od české autorky a úspěšné chovatelky

 GRADA

**PRŮVODCE
HODVATELKY**

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

NOVINKA!

PROTI VŠEM ČERVŮM* BEZ STRESU!

TASEMNICE

ŠKRKAVKY

MÉCHOVCI

Dramatické odčervování má nyní šťastný konec.

Na trhu je nový spot-on, který jako jediný působí proti všem druhům střevních červů*. Šetrné a bez stresu! Jednoduše jednou kapkou na kůži.

Nezapomeňte: kočky by měly být odčervovány každé 3 měsíce.

Zeptejte se Vašeho veterináře na nový spot-on firmy Bayer proti všem červům.

www.bayer-veterina.cz * proti všem oblym červům a tasemnicím parazitujících u koček.

ODČERVENÍ BEZ STRESU, ZDRAVÉ KOČKY BEZ ČERVŮ!

Marie Říhová

Chov koček

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 220 386 401, fax: +420 220 386 400
jako svou xxxx. publikaci

Odpovědná redaktorka Erika Mravinačová
Grafická úprava Artedit s.r.o. a Jiří Kliment
Sazba Jiří Kliment
Fotografie na obálce ??
Fotografie v knize ??
Ilustrace Barbora Dančová, Milan Víšek
Počet stran 168
První vydání, Praha 2007
Vytiskl EKON, družstvo
Srážná 17, Jihlava

© Grada Publishing, a.s., 2007
Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2007

*Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami
nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.*

ISBN 978-80-247-1804-0 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-6632-4 (elektronická verze ve formátu PDF)
© Grada Publishing, a.s. 2011

OBSAH

PŘEDMLUVA

I. KOČKA SE PŘEDSTAVUJE

Kočka domácí a její příbuzní00
Původ a předkové00
Vývoj a zdomácnění kočky00
Úloha kočky v lidských dějinách00

II. PŘEHLED ANATOMIE A FYZIOLOGIE KOČKY

Kostra00
Chrup00
Svalstvo00
Kůže a srst00
Textura srsti00
Délka srsti00
Zbarvení00
Barva00
Drápy00
Oběhové ústrojí00
Dýchací ústrojí00
Trávicí ústrojí00
Močové ústrojí00
Pohlavní ústrojí00
Nervové ústrojí a smysly00
Zrak00
Sluch00
Čich00
Hmat00
Chuť00
Základní fyziologické údaje o kočce00

III. ŽIVOT KOČKY

Mladá kočka00
Dospělá kočka00
Stará kočka00
Instinkty00
První instinkty00
Teritoriální chování00
Denní rozvrh a spánek00
Péče o srst00

Lov a hra00
Společenský život koček00
Projevy stresu00
Výrazové prostředky00
Řeč těla a mimika00
Hlasové projevy00
Výchova a učení00
Chození ven00
Cestování00
Používání toalety00
Příchod na zavolání00
Používání škrabátka00
Používání kočičích dvířek00
Používání vodítka00

IV. STÁVÁME SE MAJITELEM KOČKY

Kde sehnat kočku00
Výběr kočky00
Kočku s rodokmenem, nebo nešlechtěnou kočku?00
Kotě, nebo dospělou kočku?00
Kočku, nebo kocoura?00
Na návštěvě u chovatele00
Příprava na příchod kočky00
Nebezpečí v domě00
Jedovaté rostliny00
Vhodné rostliny00
Výbava pro kočku00
Zvykání na nový domov00
Manipulace00
Krmení00
Voda00
Hlavní živiny00
Hotové konzervy a sušené krmení00
Doplňky potravy00
Zelené krmení00
Jak správně krmit00
Chyby při krmení00
Základy péče o hygienu kočky00
Čištění očí00
Čištění uší00
Čištění zubů00
Stříhání drápů00
Péče o srst00
Koupání00

V. STÁVÁME SE CHOVATELEM

Výběr chovného páru	00
Říje	00
Krytí	00
Březost	00
Známky březosti	00
Falešná březost	00
Péče o březí kočku	00
Příprava na porod	00
Těsně před porodem	00
Porod	00
Péče o kočku a koťata po porodu	00
Umělý odchov	00
Pomůcky k umělému odchovu	00
Péče o uměle odchovaná koťata	00
Odstav koťat	00
Hygienické návyky	00
Odčervení	00
Očkování	00
Předání novým majitelům	00
Omezení plodnosti koček	00
Péče o kastráty	00
Organizace chovu koček	00
Rodokmen	00

VI. ZDRAVÍ A NEMOC

Identifikace	00
Předcházení nemocem	00
Očkování	00
Odčervení	00
Pravidelné prohlídky	00
Hygiena	00
Výživa	00
Nemocná kočka	00
První příznaky nemoci	00
Výběr veterináře	00
Návštěva u veterináře	00
Péče o nemocnou kočku	00
Péče o kočku po operaci	00
Euthanasie	00
Typická onemocnění koček	00
Infekční onemocnění	00
Některá další onemocnění	00
Nejčastější paraziti	00

Vnější paraziti00
Vnitřní paraziti00
První pomoc00
Transport00
Umělé dýchání00
Srdeční masáž00
Zastavení krvácení00
Úrazy00
Přehřátí00
Popáleniny00
Zasažení elektrickým proudem00
Dušení00
Uštknutí jedovatým hadem00
Tonutí00

VII. VÝSTAVY

Historie00
Typy výstav00
Výstavní třídy00
Certifikáty a tituly00
System posuzování00
Označování plemen a barevných variet00
EMS kódy pro (FIFe) uznaná plemena00
Plemena dosud neuznaná (FIFe)00
Kódy pro zbarvení srsti00
Kódy pro zbarvení očí00
Speciální kódy pro délku ocasů u manxů00
Podmínky účasti na výstavě00
Příprava kočky na výstavu00
Vady, které vylučují kočku z posuzování00

VIII. DĚDIČNOST

Přehled důležitých pojmů00
Vztahy a vzájemné působení mezi geny00
Přehled známých genů, určujících vnější znaky u koček00
Dědičnost zbarvení a kreseb srsti00
Aguti00
Typy kreseb srsti00
Non aguti00
Černé, čokoládové a skořicové zbarvení00
Barvy zředěné00
Červené a želvovinové zbarvení00
Stříbřité zbarvení00
Zlaté zbarvení (golden)00

Zbarvení způsobená geny albinotické série00
Bílé zbarvení00
Bílá skvrnitost.00
Dědičnost délky a struktury srsti00
Krátká a dlouhá srst.00
Struktura srsti00
Bezsrsté kočky00
Geny způsobující tvarové odlišnosti tělesných partíí00
Bezocasost00
Klapouchost.00
Stočení uší00
Krátkoocasost00
Krátkonohost.00
Dědičně podmíněné choroby a defekty00

IX. ZÁKLADNÍ CHOVATELSKÉ METODY

Genetické testy00
Plemenitba00
Křížení00
Metody čistokrevné plemenitby00

X. CHARAKTERISTIKY PLEMEN

Uznaná plemena00
I. kategorie – perské a exotické kočky00
II. kategorie – polodlouhosrsté kočky.00
III. kategorie – krátkosrsté a somálské kočky00
IV. kategorie – siamské, orientální (krátkosrsté i dlouhosrsté) kočky, balijské kočky a peterbald00
Neuznaná plemena00
Literatura.00
Rejstřík.00

PŘEDMLUVA

Kočka je dnes nejoblíbenějším domácím mazlíčkem. Dokonce svým počtem předstihla i psa, nejlepšího přítele člověka. Však také ona dovede být velmi oddaným a milujícím přítelem, což dokazuje i fakt, že vztah kočky k jejímu člověku bývá často silnější než vztah k jiným kočkám. Mnoho milovníků koček už dávno ví, že kočka je fixována více na člověka a nikoli na dům, jak se dříve tvrdilo.

A jak je to s jejími projevy, které se od těch psích prý tak zásadně liší? Moje kočky mě každodenně přesvědčují o tom, že to s tou rozdílností není zas tak horké. Štěkají – pardon – mňoukají už ve chvíli, kdy jsem ještě na schodech, a vehementně mě vítají. Některá z nich mi často přistanou až na rameni. Ještě že nemám dobrmana (ale moc by se mi líbil), který by se to od nich určitě naučil. To by ty škrábance byly ještě větší. Ale jak bych se na ně mohla zlobit, když mi přitom tak nádherně předou do ucha? Moje kočky – a nejen ony – spadají zřejmě do té zvláštní čeledě zvané psočky. Tímto geniálním termínem označuje jedna moje letitá kamarádka své kočkovité i psovité šelmy, které doma vždycky měla. Všechna zvířata vždycky žila spolu v pohodě a jejich projevy se téměř nelišily. A svorně projevují lásku své paničce.

Knížka, kterou držíte v ruce, je výrazem mojí snahy zlepšit život všem kočkám, které s námi žijí tím, že o nich budou mít jejich majitelé více informací, budou vědět, jak se o ně dobře starat a budou si vědět rady i ve svízelných situacích a při nemoci. Proto je tato knížka věnovaná mým milovaným bytostem – kočkám.

| .

Kočka se
představuje

I. KOČKA SE PŘEDSTAVUJE

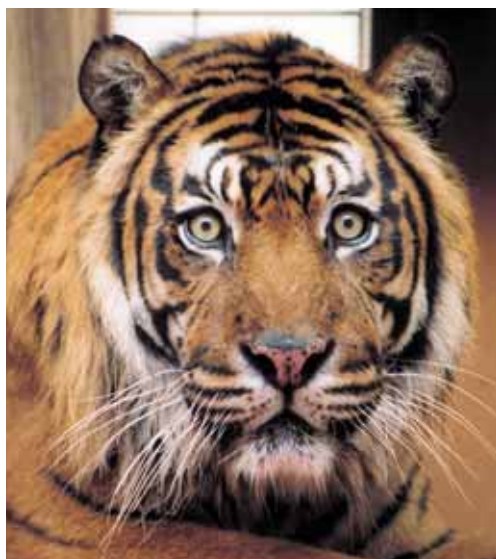
KOČKA DOMÁCÍ A JEJÍ PŘÍBUZNÍ

Kočka domácí, *Felis catus*, je zoologicky zařazena do řádu šelem (*Carnivora*), čeledi kočkovitých (*Felidae*) a podčeledi malých koček

Kočka domácí

(*Felinae*). Čeleď kočkovitých je ve srovnání s jinými čeledmi velmi málo tvarově variabilní, a tak je naše malá domácí kočička skutečnou miniaturou svých velkých „bratranců“ a „sestřenic“, tedy lva, tygra a dalších podstatně větších kočkovitých šelem. Proto je někdy používané označení kočky „pokořový tygr“ vlastně oprávněné. Čeleď kočkovitých šelem se rozděluje do tří podčeledí: *Panthera* – zástupci jsou lev, tygr, levhart a další velké kočky, *Acinonyx* – jediným zástupcem je gepard a *Felis*. Podčeleď *Felis* je ze všech nejpočetnější – má asi 40 zástupců, kteří jsou co se týče velikosti dosti různorodí. Patří sem například puma (*Felis concolor*), která váží kolem 40 kg, ale také kočka černonohá (*Felis nigripes*) s váhou pouhý 1 až 2 kg. Dalšími zástupci jsou například kočka divoká (*Felis sylvestris*), kočka bažinná (*Felis chaus*), kočka rybářská (*Prionailurus viverrinus*), kočka bengálská (*Prionailurus bengalensis*) a mnoho dalších krásných a zajímavých divokých koček. Patří sem také naše kočka

Tygr ussurijský

Levhart mandžuský

Kočka rybářská

domácí (*Felis catus*). Ze zoologického hlediska jsou plemena kočky domácí považována za poddruhy *Felis catus*.

PŮVOD A PŘEDKOVÉ

Prapředkem kočkovitých šelem byli savci čeledi *Miacis*, žijící v třetihorách před více než 50

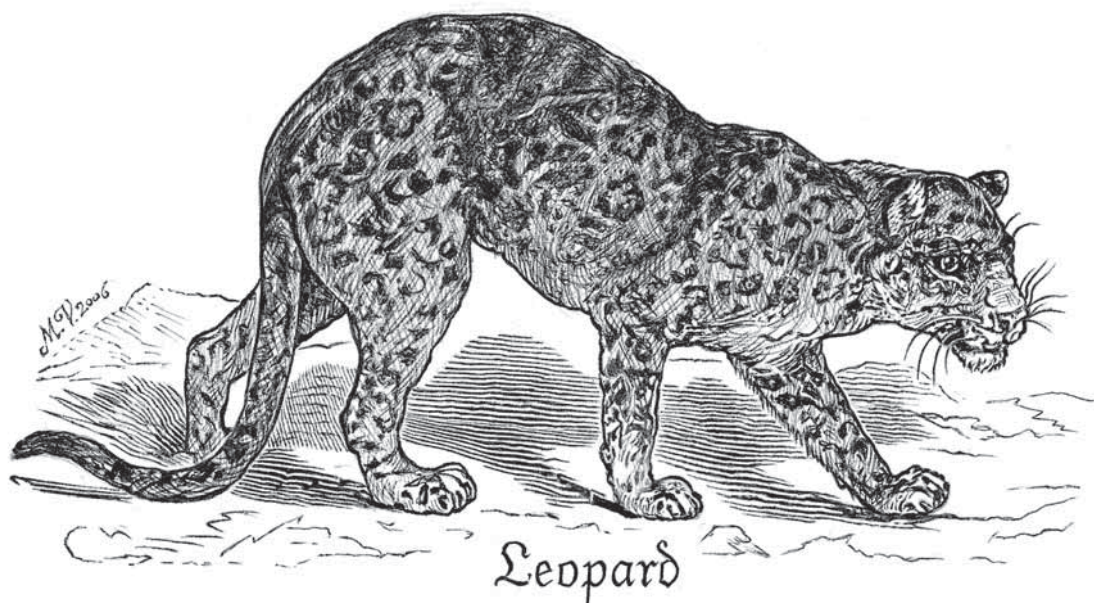
miliony let. Miacidé byli malé stromové šelmy připomínající lasičky, jež se živily lovem jiných živočichů. Představovali jednu z vývojových větví savců, která zažívala svůj rozkvět po vyhynutí dinosaurů. Asi před 40 miliony let se začaly vyvíjet různé skupiny miacidů. Nejznámějším miacidem je šavlozubý tygr, který je charakteristický svými dlouhými a šavlovitými špičáky. Dnešní kočkovité šelmy se však vyvinuly z jiných, menších miacidů rodu *Dinictis*. Plně se dinictisové rozvinuli před 3 miliony let. Kočkovité šelmy, které z nich vznikly, čítaly asi 100 druhů. Žily na Zemi již dávno před všemi předchůdci člověka.

VÝVOJ A ZDOMÁCNĚNÍ KOČKY

Soužití kočky s člověkem se datuje od doby, kdy člověk přestal žít potulným životem a začal zakládat osady, tedy zhruba před 10 až 12 tisíci lety. Zprvu byl kontakt mezi nimi náhodný a vztah velmi volný. Kočky byly přitahovány zbytky masa, a tedy snadnou obživou, a žily poblíž lidských příbytků. Později, v době, kdy člověk začal pěstovat obilí,

Ocelot stromový

Dobová rytina levharta ze slavného Brehmova lexikonu „Svět zvířat“

a k jeho obydlí se proto začali stahovat hlodavci, lákala kočky i vidina snazších úlovků. Postupně však muselo dojít také ke genetickým změnám, které učinily z divoké šelmičky krotkou domácí kočku. Díky tomu mohl člověk kočky úspěšně ochočovat.

Za předchůdce našich domácích koček je všeobecně považována kočka plavá (*Felis lybica*). Většina mumií nalezených v obrovském počtu v Egyptě byla právě tohoto druhu divoké koč-

Miacis – malá stromová šelma, pramáti kočkovitých šelem

ky. Je však možné, že se na vývoji domácí kočky podílela také v Evropě žijící kočka divoká (*Felis sylvestris*), případně jiné druhy – v Asii kočka bengálská (*Prionailurus bengalensis*) a zřejmě i další.

První doklady o domestikaci kočky však pocházejí právě z Egypta. Kolem roku 2000 př. n. l. už zde existoval kult koček, jehož dokladem jsou nálezy mnoha tisíců kočičích mumií a rovněž mnoho uměleckých ztvárnění kočky. Zachovaly se např. fresky nebo mozaiky ze zdí chrámů. Uctívání koček mělo jistě realistický základ – kočky totiž chránily v úrodné nilské krajině sýpky proti hlodavcům, a tím lidské živobytí. Lidé však obdivovali také velkou plodnost koček i jejich obdivuhodné schopnosti a krásu.

Je pravděpodobné, že zdomácnělé kočky se přes přísné zákazy rozšířily z Egypta do starého Říma a odtud s římskými legiemi až na sever Evropy. Kočky totiž byly jako ochránkyně zásob často brány na různé výpravy.

Kočka divoká

ÚLOHA KOČKY V LIDSKÝCH DĚJINÁCH

Největší oblibě se kočka těšila bezesporu ve starověkém Egyptě. Za její úmyslné zabití padaly přísné tresty, a pokud kočka zemřela, všichni obyvatelé domu truchlili. Také v Římě byly kočky chovány jako ochránkyně sýpek, i když nebyly uctívány tak jako v Egyptě. Římsí osadníci v severnějších částech Evropy pak chovali dovezené kočky. Ty se poté rozšířily i na těchto územích. Zde velmi pravděpodobně došlo ke křížení s divokou evropskou kočkou. Nasvědčuje tomu zbarvení evropských domácích koček, které se od koček plavých poněkud liší a které je prakticky shodné s kresbou srsti evropské divoké kočky.

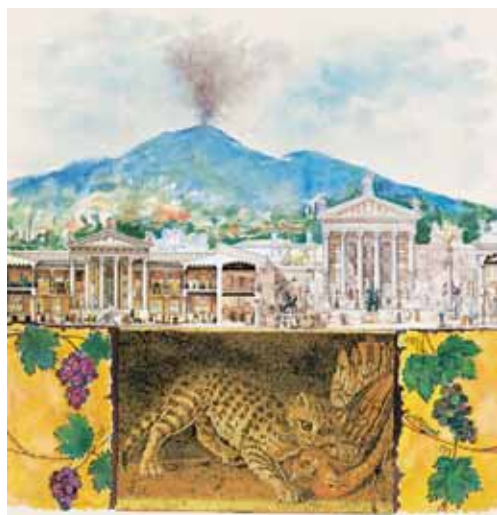
Také v Asii se chovaly domácí kočky. Kolem počátku našeho letopočtu byly chovány

Kočka bengálská

Takto nějak mohly kočky žít v egyptských palácích (freska je dochovaná). Kočky se tehdy zřejmě podobaly dnešní egyptské mau, která byla vyšlechtěna právě podle podoby egyptských koček

Mozaika z Pompejí – kromě květinových motivů a ptáků zde byly zobrazovány také lovcí kočky (dochovaná mozaika)

v Indii, jen málo v Číně. V Japonsku se kočky těšily úctě, protože chránily hedvábnické továrny a farmy bource morušového, které byly rájem hlodavců. Bez koček se hedvábnické výroby dostaly kolem roku 1000 dokonce na pokraj zániku (kvůli činnosti hlodavců), a tak byly kočky do těchto míst na císařský rozkaz zase vráceny. Staly se oblíbenými domácími mazlíčky a lidé je chovali místo na farmách ve městech u sebe doma. Rovněž v Evropě byly kočky ceněné jako lovkyně myší, chovaly se i v klášterech, kde chránily sýpky. Kočky však byly chovány mnichy a jeptíškami i pro potěšení. Není proto zcela jasné, proč začaly být ve středověku pronásledovány a zabíjeny jako ďábelská stvoření. Za touto nenávistí stálo především křesťanství, prav-

Egyptské mumie koček

děpodobně tu hrála určitou roli nenávisť církve vůči severskému kultu bohyně plodnosti Freyi. Jisté je to, že mnoho žen – údajných čarodějnic – našlo svou smrt na hranici společně se svými kočkami.

Vliv měla zřejmě i určitá „tajemnost“ kočky – nočního lovce s „nadpřirozenými“ schopnostmi, které si lidé tenkrát neuměli vysvětlit. Toto nesmyslné tažení proti kočkám ustalo ke konci 17. století a od té doby začala jejich obliba stoupat. Důvodem vzestupu popularity kočky bylo opět pilné lovení hlodavců, které má ostatně na venkově velký význam dodnes. O užitečnosti těchto tzv. pracovních koček dnes již nikdo nepochybuje, i když z velké části jejich práci nahradilo chemické hubení hlodavců. Není však sporu o tom, že

Pracovní kočka v plném nasazení – její prací je lov

Soška bohyně Bastet

lovecká činnost kočky je daleko ekologičtější, protože nemá žádné negativní vedlejší účinky na životní prostředí – na rozdíl od chemických přípravků. Dnešní užitečnost koček ale spočívá především v tom, že jsou objektem chovatelského zájmu mnoha lidí a kočka se stala jedním z nejoblíbenějších domácích mazlíčků.

